

Новий погляд на класифікацію форм і методів адміністративної діяльності патрульної поліції за законодавством України

A new look at the classification of forms and methods of administrative police patrol under the laws of Ukraine

Руслан Пилипів

Ключові слова:

адміністративна діяльність, патрульна поліція, форма, метод, переконання, примус, поліцейські заходи, превентивні заходи.

Key words:

administrative activity, patrol police, form, method, persuasion, coercion, policing, preventive measures.

Актуальність наукового дослідження. Для реалізації правоохоронного призначення держава утворює відповідний правовий механізм, який становить сукупність державних органів (у нашій ситуації – Національна поліція) з їхніми повноваженнями, формами та методами виконання завдань і функцій, покладених суспільством на державу, тобто становить зміст їхньої діяльності. В.В. Лазарев у цьому контексті включає певні з наведених компоненти до так званої інструментальної частини механізму (пакет прийомів, методів і засобів)¹.

Якщо переглянути основні завдання патрульної поліції, які визначені у відповідному Положенні², можна зробити умовивід, що значний масив функцій цієї служби реалізується у межах адміністративної діяльності. Саме за допомогою адміністративно-правових засобів можна ефективно впливати на відносини в наведених сферах правоохоронної діяльності. Втім, діяльність сучасного поліцейського – це не лише репресивні заходи, такі як нагляд і примус, а й сприяння, переконання, заохочення, створення атмосфери довіри, взаємопідтримки з боку правоохоронного сектору держави (органів місцевого самоврядування) та громади, піклування.

У процесі сепарації наявного емпіричного матеріалу формується уявлення про характерні властивості адміністративної діяльності поліції, такі як: а) автономність або відокремленість від інших видів діяльності правоохоронних органів; б) владний виконавчо-розпорядчий характер; в) спрямованість на забезпечення внутрішньої організаційної діяльності функціонування підрозділів та реалізацію ними в межах своєї компетенції зовнішніх адміністративно-процедурних і адміністративно-юрисдикційних повноважень; г) наявність асортименту специфічних (іноді біполярних) методів та форм здійснення такої діяльності; д) гранична нормативно-правова регламентація.

Таким чином, ми пропонуємо адміністративну діяльність патрульної поліції розглядати як заснований на принципах моралі та врегульований нормами права автономний вид діяльності патрульної поліції, спрямований на забезпечення (шляхом використання специфічних форм і методів) внутрішньої організаційної діяльності функціонування підрозділів і реалізацію ними в межах своєї компетенції зовнішніх адміністративно-процедурних і адміністративно-юрисдикційних повноважень. Надалі нашу увагу ми зосередимо навколо саме форм і методів такої діяльності поліції.

Взагалі наука адміністративного права представлена широкою палітрою варіацій визначення форми та методу адміністративно-правової діяльності та їх класифікацій, хоча, безумовно, усі вони не містять суттєвих розбіжностей. У роботі О.П. Альохіна, А.О. Кармолицького, Ю.М. Козлова, наприклад міститься

¹ Общая теория права и государства : [учебн.] / под ред. В.В. Лазарева. – 2-е изд., перераб. и доп. – М. : Юрист, 1996. – С. 45-46.

² Про затвердження Положення про патрульну службу МВС : Наказ МВС України від 02.07.2015 р. № 796 // Офіційний вісник України. – 2015. – № 54. – Ст. 203.

дефініція «форми управління (управлінської діяльності)»³; у навчальному виданні за загальною редакцією І.П. Голосніченка та Я.Ю. Кондратьєва – «форми адміністративної діяльності ОВС»⁴; у посібниках за редакціями О.І. Остапенка⁵ або Є.М. Моїсеєва⁶ – «форми адміністративної діяльності міліції»; у дисертації Т.О. Гуржія – «форми реалізації державної політики БДР тощо. Так само виглядають справи з визначенням та класифікацією методів адміністративної діяльності. Зокрема, до вже наведених вище відомих у науковому колі прізвищ можна додати роботи Ю.П. Битяка та В.В. Зуй, І.В. Зозулі, В.К. Колпакова тощо.

Але наскільки звичні в наукових колах дефініції та класифікації форм та методів придатні для відтворення особливостей адміністративної діяльності патрульної поліції сучасної України?

Метою цієї статті має стати з'ясування актуальної моделі (класифікації) форм та методів адміністративної діяльності патрульної поліції з урахуванням положень сучасного національного законодавства.

Виклад основного матеріалу. Обрання конкретних дій залежить від завдання, яке вирішуватиме підрозділ патрульної поліції у реальній ситуації та його наявної компетенції. Такі дії обумовлюють вид відповідної форми адміністративної діяльності або їх сукупність. Як слушно зазначає О.І. Остапенко, в одних випадках такі дії тягнуть за собою юридичні наслідки, в інших – ні⁷. Відповідно до цього в правовій науці сформувався уявлення про те, що форми адміністративної (публічної) або управлінської діяльності поділяють на дві основні групи: правові та неправові (організаційні). У будь-якому разі прихильниками такої думки є багато вчених, наприклад Б.М. Габрічидзе, В.К. Колпаков, Ю.С. Назар, О.І. Остапенко, В.О. Серьогін та О.Н. Ярмиш та деякі інші. Правові форми пов'язані зі встановленням і застосуванням норм права. До першої групи належать такі прояви правових форм, як правотворча та правозастосовна діяльність поліції. Неправові форми публічної діяльності не пов'язані з реалізацією розпорядчих повноважень поліції та не спричиняють юридичних наслідків. Розрізняють два види таких форм: а) проведення суспільно-організаційних заходів; б) проведення організаційно-технічних заходів.

Втілення правових форм у діяльності поліції важко уявити відокремлено від інших допоміжних заходів та дій, які є необхідними для здійснення перших. Як слушно вказує А.В. Румянцева-Козовник, мета організаційної форми полягає у сприянні створенню ефективних умов, за яких співробітники поліції реалізують свої повноваження. Це досягається створенням умов функціонування системи органів та підрозділів поліції як внутрішньоорганізаційно, так і зовнішньоорганізаційно. Означене забезпечується як матеріально-технічним забезпеченням підрозділів, організацією спеціальної підготовки при проведенні операцій та реалізації тактичних заходів, так і вирішенням проблем створення умов для реалізації громадянами своїх прав та свобод, а також наданням їм певної інформації, виданням відповідних рішень та адміністративно-правових актів⁸. Так, патрульна поліція для виконання покладених на неї завдань і повноважень може використовувати службові, у тому числі спеціалізовані ТЗ; комунальні та приватні підприємства можуть виділяти органам та підрозділам поліції кошти, транспорт та інші матеріально-технічні засоби, необхідні для виконання повноважень поліції (ст. 105 Закону України «Про Національну поліцію»). Поліція наповнює та підтримує в актуальному стані бази (банки) даних, що входять до єдиної інформаційної системи МВС України з метою їх подальшого використання у службовій діяльності (статті 26 та 27 Закону України «Про Національну поліцію»).

Втім, незважаючи на нескладність такої класифікації у науковому світі виникають деякі непорозуміння з цього приводу. Є науковці, які ставлять під сумнів ефективність наведеного поділу форм адміністративної діяльності. Вигаданою така класифікація здається, наприклад російському вченому К.С. Бельському. Він зауважує, що «неправові форми» управлінської діяльності (зокрема, організаційні примусові дії) засновані на праві, а отже, будуть правовими. З іншого боку, так звані правові форми управлінської діяльності

³ Алехин А.П. Административное право Российской Федерации : учебник / А.П. Алехин, А.А. Кармолицкий, Ю.М. Козлов. – М. : ИКД «Зерцало-М», 2003. – С. 134-135.

⁴ Адміністративна діяльність органів внутрішніх справ. Загальна частина : підручник / За заг. ред. І.П. Голосніченка, Я.Ю. Кондратьєва. – К. : Українська академія внутрішніх справ, 1995. – С. 104.

⁵ Адміністративна діяльність : навч. посібник // За заг. ред. О.І. Остапенка. – Л. : ЛІВС, 2002. – С. 32.

⁶ Адміністративна діяльність органів внутрішніх справ : навч. посібник / За заг. ред. Є.М. Моїсеєва / В.Д. Сущенко, В.І. Олефір, С.Ф. Константінов та ін. – К. : КНТ, 2008. – С. 12.

⁷ Адміністративна діяльність : навчальний посібник // За заг. ред. О.І. Остапенка. – Л. : ЛІВС, 2002. – С. 30.

⁸ Румянцева-Козовник А.В. Форми та методи адміністративної діяльності ОВС з охорони прав дитини / А.В. Румянцева-Козовник // Європейські перспективи. – 2014. – № 3. – С. 118.

можуть бути визнані формами, що не мають юридичної сили⁹. Напевно, автор має на увазі скасування в порядку судового оскарження постанови про притягнення до адміністративної відповідальності й таке подібне.

І певний сенс у подібній критиці дійсно є. Б.М. Габричидзе та Б.П. Єлесеєв конструктивно зауважують, що на практиці іноді важко розрізнити форми управлінської діяльності, оскільки «всі форми державного управління – правові й неправові (здійснення організаційних дій, наради, семінари тощо; матеріально-технічні дії) – у певному розумінні є правовими, які мають відповідну юридичну базу, ґрунтуються на правових актах та приписах, без яких не можуть виникати, функціонувати та застосовуватися на практиці. Правовий початок так чи інакше є в будь-якій з названих форм незалежно від того, до якої з існуючої класифікації до правових чи неправових їх слід віднести. Звичайно, це не свідчить про відсутність розбіжностей між ними»¹⁰. У наведених нами прикладах правових та організаційних форм діяльності поліції ми завбачливо наводили в дужках посилання на норму правового акту (яка регламентує таку діяльність), що зараз наочно демонструє аргументованість позиції приведених авторів. Близькі за змістом зауваження А.І. Берлача та О.П. Рябченко, які вважають використання терміну «неправова» (у разі класифікації форм адміністративної діяльності) дещо некоректним, оскільки останній розглядається також як синонім слів «протиправний», «незаконний» та ін.. Автори такого формулювання, зазначає А.І. Берлач, мали на увазі, найімовірніше, відмінний від правової форми, тобто такий, що не породжує правового акту, хоча вся процедура носить чітко визначений правовий характер. А тому на думку науковців у теорії потрібно вживати термін «організаційна форма» (А.І. Берлач)¹¹ або «форма, що не має юридичних наслідків» (О.П. Рябченко)¹².

Ми вважаємо доцільним погодитися та підтримати у цьому плані пана А.І. Берлача. Задля наочності розглянемо таку ситуацію. Поліцейські під час виконання службових завдань мають вогнепальну зброю, яку вони отримують у черговій частині ОВС відповідно до встановленого порядку. Проведення інструктажу з питань дотримання заходів безпеки в поведженні зі зброєю та дотримання вимог порядку дій та заходів безпеки в поведженні з вогнепальною зброєю і боєприпасами під час їх отримання та здачі до чергової частини є проявом дій організаційного характеру. Таки дії не мають прямого правового впливу і спрямовані суто на попередження нещасних випадків у поведженні з вогнепальною зброєю, яка є джерелом підвищеної небезпеки. Але називати їх «неправовими» некоректно, адже відповідно до ч. 2 ст. 46 Закону України «Про національну поліцію» поліцейський, який пройшов відповідну спеціальну підготовку, уповноважений на зберігання, носіння вогнепальної зброї, а також на її застосування і використання. До того ж означені дії (інструктаж, порядок отримання тощо) регламентовані відповідною Інструкцією із заходів безпеки при поведженні зі зброєю¹³. Отже, ці дії є правомірними, законними, організаційними.

Але питаннями уніфікації семантики в класифікації форм адміністративної діяльності поліції (органів внутрішніх справ) зазначена проблематика не вичерпується. Аналіз емпіричного матеріалу дає підстави вважати, що питання віднесення тієї чи іншої дії до певної групи форм також можуть викликати суперечності. Наша власна позиція щодо поділу форм адміністративної діяльності патрульної поліції відповідає поглядам тих науковців, які розподіляють форми діяльності на правові та організаційні (разом із матеріально-технічними).

Наступним компонентом з набору інструментів, завдяки яким реалізується адміністративна діяльність патрульної поліції, є метод такої діяльності. В.К. Колпаков каже, що під методами будь-якої діяльності слід розуміти способи, прийоми, засоби, які використовуються для досягнення поставленої мети й становлять зміст цієї діяльності¹⁴. Ще одну з визначальних рис дефініції методу підкреслюють Ю.П. Битяк та В.В. Зуй: це спосіб впливу суб'єкта управління на об'єкт (колектив, групу осіб чи окрему особу)¹⁵. Серед ос-

⁹ Бельский К.С. Полицейское право : лекционный курс / К.С. Бельский ; под ред. А.В. Куракина. – М. : Дело и Сервис, 2004. – С. 750.

¹⁰ Габричидзе Б.Н. Российское административное право : [учебник для вузов] / Б.Н. Габричидзе, Б.П. Елесеєв. – М. : НОРМА-ИНФРА-М, 1998. – С. 231-232.

¹¹ Берлач А.І. Адміністративне право України : [навч. посіб. для дист. навч.] / А.І. Берлач. – К. : Ун-т «Україна», 2005. – С. 171.

¹² Рябченко О.П. Держава і економіка: адміністративно-правові аспекти правовідносин : [моногр.] / О.П. Рябченко ; за заг. ред. О.М. Бандурки. – Х. : Нац. ун-ту внутр. справ, 1999. – С. 304.

¹³ Про затвердження Інструкції із заходів безпеки при поведженні зі зброєю : Інструкція ; Наказ МВС України від 01.02.2016 р. № 70 // Офіційний вісник України. – 2016. – № 19. – Ст. 30.

¹⁴ Колпаков В.К. Адміністративне право України : [підручн.] / В.К. Колпаков. – К. : Юрінком Інтер, 1999. – С. 180.

¹⁵ Битяк Ю.П. Адміністративне право України : конспект лекцій / Ю.П. Битяк, В.В. Зуй. – Х. : Націон. юрид. акад. Укр. ім. Ярослава Мудрого, 1996. – С. 72.

танніх вітчизняних публікацій ми знаходимо таке стисле визначення методів адміністративної діяльності: це способи цілеспрямованого впливу на поведінку громадян, а також діяльність підприємств і організацій в інтересах забезпечення громадського порядку¹⁶. Привертає увагу те, що автори обмежилися лише частиною з тих завдань, які сьогодні законодавець ставить перед поліцією.

В адміністративно-правовій науці сформувався усталене бачення щодо класифікації методів адміністративної діяльності. Зазвичай такими методами вважають переконання та примус. Наведені погляди дають підстави вважати названі методи основними, однак не єдиними. Які ж методи властиві для адміністративної діяльності сучасної поліції? Безумовно, що значна частка такої діяльності пов'язана з переконанням. Зокрема, у профілактичній діяльності, яка спрямована на запобігання вчиненню правопорушень та забезпечення БДР, така діяльність є необхідною передумовою застосування більш радикальних заходів примусу. Під переконанням розуміється сукупність засобів виховного, роз'яснювального, а також заохочувального характеру. Елементами методу переконання у правовідносинах поліції з учасниками дорожнього руху слід визнати: культуру спілкування поліцейських з громадянами (яка за час її існування, значно покращилася), що впливає на рівень довіри суспільства до нових патрульних поліцейських; запровадження системи нарахування штрафних балів за правопорушення у сфері забезпечення БДР, які зафіксовані в автоматичному режимі (ст. 27-1 КУпАП), а також системи заохочення для своєчасної сплати штрафу (ч. 1 ст. 300-1 КУпАП) тощо.

Примус, навпаки, являє собою сукупність заходів негативного впливу, які змушують суб'єкта відповідних правовідносин (наприклад, учасника дорожнього руху) змінити свою поведінку і підкоритися законним вимогам працівника поліції.

Зі змісту Закону України «Про Національну поліцію» (частини 1 та 2 ст. 30) випливає, що поліція для виконання покладених на неї завдань вживає заходів реагування на правопорушення, визначені КУпАП та КПК України, на підставі та в порядку, визначених законом. Для охорони прав і свобод людини, запобігання загрозам публічній безпеці та порядку або припинення їх порушення поліція також застосовує в межах своєї компетенції поліцейські превентивні заходи та заходи примусу, визначені цим Законом.

Зіставляючи зміст ч. 1 ст. 31 Закону України «Про Національну поліцію» (перелік превентивних заходів) з різноманітними науковими працями та навчальною адміністративно-правовою літературою (наприклад, за авторством М.І. Єропкина¹⁷ або за редакцією О.І. Остапенка¹⁸) можна зробити висновок про тотожність превентивних заходів (як це бачить вітчизняний законодавець) з адміністративно-попереджувальними (як це передбачалося в адміністративно-правовій доктрині, принаймні, до останнього часу). Заходи реагування на правопорушення, визначені КУпАП, про які згадує Закон України «Про Національну поліцію», фактично відповідають заходам припинення та забезпечення кримінального провадження (вони на правовому рівні закріплені у Главі 20 КУпАП та деталізовані в низці відповідних постанов КМУ), а також притягнення до адміністративної відповідальності (Глави 19, 22, 23 КУпАП).

Що стосується заходів примусу, то Закон України «Про Національну поліцію» у ч. 1 ст. 42 до них відносять лише: 1) фізичний вплив (силу); 2) застосування спеціальних засобів; 3) застосування вогнепальної зброї¹⁹. З точки зору науки це не дуже коректно з огляду на те, що за властивостями перераховані заходи, безумовно, є заходами примусу, але не єдиними. І раніше наведені превентивні заходи, а також заходи забезпечення адміністративного характеру, адміністративної відповідальності також мають примусовий характер. Враховуючи характер та можливі наслідки впливу так званих «поліцейських заходів примусу», наприклад застосування вогнепальної зброї, можна казати про їхню винятковість чи специфічність.

Х.О. Карєєва-Попелковська, наприклад, наводить такі заходи (застосування фізичної сили, спеціальних засобів та вогнепальної зброї) серед заходів припинення. Особливість цих заходів відбивається в їх основній меті – безпосередньому припиненні протиправного діяння і недопущення нових. На відміну від раніше розглянутих засобів примусу заходи адміністративного припинення припиняють конкретні дії як

¹⁶ Адміністративна діяльність поліції у питаннях та відповідях : навч. посібник / С.Ф. Константінов, В.І. Олефір, С.Г. Братель та ін. – К. : Видництво «Центр учбової літератури», 2016. – С. 11.

¹⁷ Єропкин М.И. О классификации мер административного принуждения / М.И. Єропкин // Вопросы административного права на современном этапе. – М. : Госюриздат, 1963. – С. 60-68.

¹⁸ Адміністративна діяльність : [навч. посібник] / за заг. ред. О.І. Остапенка. – Л. : ЛІВС, 2002. – С. 34.

¹⁹ Про Національну поліцію : Закон України від 02.07.2015 р. № 580-VIII // Офіційний вісник України. – 2015. – № 63. – Ст. 33.

явища матеріального світу²⁰. Українські вчені донедавна вказані заходи розглядали як заходи припинення спеціального призначення, та визначали їх як комплекс виняткових екстраординарних засобів адміністративного впливу. Спеціальний характер зазначених заходів визначає специфіку підстав їх застосування²¹. Отже, наша позиція ґрунтується на приведених доводах і полягає в тому, що в нормах Закону України «Про Національну поліцію» законодавець повинен оперувати терміном «поліцейські заходи примусу (припинення) спеціального призначення».

В окреслених в Законі України «Про Національну поліцію» (ст. 41) заходах нашу увагу викликають так звані заходи піклування. У законі вони є складником превентивних заходів. Враховуючи їхній зміст, превентивний характер цих заходів не викликає сумніву, однак спосіб здійснення має свої особливості. Як зазначив В.К. Колпаков, проблему методів будь-якої діяльності можна розглядати з точки зору співвідношення більш загальних понять – мети та засобів її досягнення²². Зі ст. 55 ЦК України випливає, що заходи піклування (у цивільно-правовому сенсі) встановлюються з метою забезпечення особистих немайнових і майнових прав та інтересів малолітніх, неповнолітніх осіб, а також повнолітніх осіб, які за станом здоров'я не можуть самостійно здійснювати свої права і виконувати обов'язки²³. Отже, мету поліцейського піклування можна вважати подібною до цивільно-правового піклування – зрештою, це забезпечення інтересів певної категорії осіб: неповнолітні особи віком до 16 років, особи, які залишилися без догляду тощо. Але засоби досягнення такої мети відрізняються від цивільно-правових. Втім, їх не можна вважати й суто примусовими, адже дії поліцейських мають переважно характер допомоги тим особам, щодо яких вони спрямовані (припускаючи як варіант застосування певних заходів упередження в окремих випадках – ч. 3 ст. 41 Закону України «Про Національну поліцію»). Отже, такі заходи слід вважати проявом окремого методу адміністративної діяльності.

Додатково треба звернути увагу ще на одну деталь. Згідно зі ст. 1 Закону України «Про Національну поліцію» поліція – це центральний орган виконавчої влади, який служить суспільству. Діяльність поліції здійснюється в тісній співпраці та взаємодії з населенням, територіальними громадами та громадськими об'єднаннями на засадах партнерства і спрямована на задоволення їхніх потреб (ч. 1 ст. 11 Закону). Завданням поліції, крім інших, є надання в межах, визначених законом, послуг із допомоги особам, які з особистих, економічних, соціальних причин або внаслідок надзвичайних ситуацій потребують такої допомоги (п. 4 ст. 2 Закону). Кожен має право в будь-який час звернутися за допомогою до поліції або поліцейського (ч. 1 ст. 12 Закону). Поліцейський зобов'язаний надавати невідкладну, зокрема домедичну та медичну, допомогу особам, які постраждали внаслідок правопорушень, нещасних випадків, а також особам, які опинилися в безпорадному стані або стані, небезпечному для їхнього життя чи здоров'я (п. 4 ч. 1 ст. 18 Закону), у тому числі потерпілим внаслідок ДТП.

Зазначені положення складно віднести до методу переконання або примусу. Тому, на нашу думку, такі дії є проявом окремого методу – методу сервісу (служіння), який з урахуванням особливостей надання таких публічних послуг можна розподілити на дві складові частини: 1) заходи піклування та 2) заходи надання необхідної допомоги особам, що потребують такої допомоги. У сфері забезпечення БДР до запропонованого методу адміністративної діяльності можна також віднести такі заходи адміністративної діяльності поліції, як супроводження ТЗ у випадках, визначених законом (п. 12 ч. 1 ст. 23 Закону України «Про Національну поліцію»); надання інформації учасникам дорожнього руху про умови дорожнього руху (це впливає з кореспондуючих прав цих учасників, закріплених у ч. 3 ст. 14 Закону України «Про дорожній рух»); надання допомоги у проведенні профілактичних заходів і в навчанні різних груп населення ПДР (ч. 4 ст. 20 вказаного Закону) тощо.

Висновок. З урахуванням наведених міркувань гадаємо, що класифікація форм та методів адміністративної діяльності патрульної поліції (далі – АДПП) на сьогодні має такий вигляд.

Форми АДПП поділяються на а) правові та б) організаційні (разом із матеріально-технічними), які у свою чергу забезпечують внутрішні організаційні відносини та зовнішні адміністративно-юрисдикційні повноваження.

²⁰ Кареева-Попелковская К.А. К вопросу о классификации мер административного пресечения в деятельности полиции / К.А. Кареева-Попелковская // Административное и муниципальное право. – 2014. – № 2. – С. 103.

²¹ Адміністративне право України. Академічний курс: [підручник]: у 2-х томах. Т. 1 Загальна частина / ред. кол. В.Б. Авер'янов (голова). – К.: Вид-во «Юридична думка», 2004. – С. 427-428.

²² Колпаков В.К. Адміністративне право України: [підручн.] / В.К. Колпаков. – К.: Юрінком Інтер, 1999. – С. 180.

²³ Цивільний кодекс України: Закон України від 16.01.2003 р. № 435-IV // Відомості Верховної Ради України. – 2003. – № 40. – Ст. 356.

Методи АДПП поділяються на 1) метод переконання; 2) метод примусу, який становлять: а) превентивні поліцейські заходи; б) заходи реагування на правопорушення (поліцейські заходи примусу (припинення) спеціального призначення; заходи забезпечення адміністративного провадження; притягнення до адміністративної відповідальності); 3) метод сервісу (служіння), який можна розподілити на а) заходи піклування та б) надання необхідної допомоги особам, що потребують такої допомоги.

Втім, дослідження, здавалося б, суто теоретичних аспектів адміністративної діяльності патрульної поліції (поняття та класифікація форм та методів) дає змогу викрити наявні суперечності в нормативній термінології, лакуни або казуси в правовому регулюванні тих чи інших заходів, а також перспективи їх подальшого удосконалення.

Анотація

Наукова стаття присвячена дослідженню питання класифікації форм та методів адміністративної діяльності патрульної поліції. Автор робить акцент на положеннях нового Закону України «Про Національну поліцію», які визначають новий погляд на бачення класифікації зазначених форм і методів. У статті також дається авторська дефініція такого поняття, як «адміністративна діяльність поліції».

Summary

The scientific paper dedication to research the classification of forms and methods of administrative police patrol. The author focuses on the provisions of the new Law of Ukraine "On the national police" that define the new look at the vision of the classification of these forms and methods. It also gives the author's definition of such concepts as administrative activities of the police.

Використана література:

1. Общая теория права и государства : [учебн.] / под ред. В.В. Лазарева. – 2-е изд., перераб. и доп. – М. : Юристъ, 1996. – С. 45-46.
2. Про затвердження Положення про патрульну службу МВС : Наказ МВС України від 02.07.2015 р. № 796 // Офіційний вісник України. – 2015. – № 54. – Ст. 203.
3. Алехин А.П. Административное право Российской Федерации : учебник / А.П. Алехин, А.А. Кармолицкий, Ю.М. Козлов. – М. : ИКД «Зерцало-М», 2003. – 608 с.
4. Адміністративна діяльність органів внутрішніх справ. Загальна частина : [підруч.] / за заг. ред. І.П. Голосніченка, Я.Ю. Кондратьєва. – К. : Українська академія внутрішніх справ, 1995. – 177 с.
5. Адміністративна діяльність : [навч. посібн.] / за заг. ред. О.І. Остапенка. – Л. : ЛІВС, 2002. – 252 с.
6. Адміністративна діяльність органів внутрішніх справ : [навч. посібник] / за заг. ред. Є.М. Моїсєєва / В.Д. Сущенко, В.І. Олєфір, С.Ф. Константинов та ін. – К. : КНТ, 2008. – 264 с.
7. Гуржій Т.О. Державна політика безпеки дорожнього руху – теоретико-правові та організаційні засади : дис. ... докт. юрид. наук : спец. 12.00.07 / Т.О. Гуржій. – К., 2011. – 551 с.
8. Колпаков В.К. Административное право Украины : [підручник] / В.К. Колпаков. – К. : Юрінком Інтер, 1999. – 736 с.
9. Румянцева-Козовник А.В. Формы и методы административной деятельности ОВС з охорони прав дитини / А.В. Румянцева-Козовник // Європейські перспективи. – 2014. – № 3. – С. 116-122.
10. Бельский К.С. Полицейское право : лекционный курс / К.С. Бельский ; под ред. А.В. Куракина. – М. : Дело и Сервис, 2004. – 816 с.
11. Габричидзе Б.Н. Российское административное право : [учебник для вузов] / Б.Н. Габричидзе, Б.П. Елесеєв. – М. : НОРМА-ИНФРА-М, 1998. – 622 с.
12. Берлач А.І. Адміністративне право України : [навч. посіб. для дист. навч.] / А.І. Берлач. – К. : Ун-т «Україна», 2005. – 472 с.
13. Рябенко О.П. Держава і економіка: адміністративно-правові аспекти правовідносин : [моногр.] / О.П. Рябенко ; за заг. ред. О.М. Бандурки. – Х. : Нац. ун-ту внутр. справ, 1999. – 304 с.
14. Про затвердження Інструкції із заходів безпеки при поведженні зі зброєю : Інструкція ; Наказ МВС України від 01.02.2016 р. № 70 // Офіційний вісник України. – 2016. – № 19. – Ст. 30.

15. Битяк Ю.П. Адміністративне право України : конспект лекцій / Ю.П. Битяк, В.В. Зуй. – Х. : Націон. юрид. акад. Укр. ім. Ярослава Мудрого, 1996. – 160 с.
16. Адміністративна діяльність поліції у питаннях та відповідях : [навч. посібник] / С.Ф. Константинов, В.І. Олефір, С.Г. Братель та ін. – К. : Видавництво «Центр учбової літератури», 2016. – 196 с.
17. Еропкин М.И. О классификации мер административного принуждения / М.И. Еропкин // Вопросы административного права на современном этапе. – М. : Госюриздат, 1963. – С. 60-68.
18. Про Національну поліцію : Закон України від 02.07.2015 р. № 580-VIII // Офіційний вісник України. – 2015. – № 63. – Ст. 33.
19. Кареева-Попелковская К.А. К вопросу о классификации мер административного пресечения в деятельности полиции / К.А. Кареева-Попелковская // Административное и муниципальное право. – 2014. – № 2. – С. 103-118.
20. Адміністративне право України. Академічний курс : [підруч.] : у 2-х т. Т. 1 Загальна частина / ред. кол. В.Б. Авер'янов (голова). – К. : Вид-во «Юридична думка», 2004. – 584 с.
21. Цивільний кодекс України : Закон України від 16.01.2003 р. № 435-IV // Відомості Верховної Ради України. – 2003. – № 40. – Ст. 356..

Руслан Пилипів,

старший інспектор-черговий

Рожнятівського відділення Калуського відділу поліції

Головного управління Національної поліції в Івано-Франківській області